

Тема. Налаштування та підтримка роботи операційної системи. Поняття інсталяції та деінсталяції програмного забезпечення

Мета: навчитися налаштовувати операційну систему, пояснювати поняття сумісності програмного забезпечення.

Повторюємо

дайте відповіді на запитання (усно)

- які бувають види програмного забезпечення?
- які з цих видів ви використовуєте у навчанні та повсякденному житті?
- що таке операційна система?
- які види ОС ви знаєте?
- що таке інтерфейс і які види інтерфейсу ви знаєте?

Перегляньте відео за посиланням:

<https://youtu.be/biSuUZXgg0>

Завдання

перейдіть за посиланням <https://dystosvita.org.ua/mod/page/view.php?id=488> та виконайте завдання з розділу “Вправи”

Ознайомтеся з інформацією

Інсталяція (встановлення) — процес встановлення програмного забезпечення на комп'ютер кінцевого користувача, виконується особливою програмою (пакетним менеджером), присутнім в операційній системі (наприклад, RPM і APT в Linux, Windows Installer в Microsoft Windows)..

Інсталяція операційної системи

Для інсталяції ОС потрібно мати **інсталяційний пакет** (дистрибутив). Під час завантаження програма встановлення ОС запитає в користувача дозвіл на інсталяцію та на наступних кроках запропонує відповісти на питання щодо встановлення — диск, на який буде встановлено ОС, мову, набір регіональних стандартів тощо.

Для початку встановлення ОС Linux Ubuntu потрібно вибрати піктограму Встановити Ubuntu на Робочому столі або в панелі запуску.

Під час інсталяції відбувається розміщення складових ОС на вибраному диску, налагодження її взаємодії з апаратною складовою комп'ютера. Диск, на який встановлено ОС, називається **системним**.

Інсталяція та деінсталяція програмних засобів

Більшість програмних продуктів мають власну програму інсталяції. Щоб запустити інсталяцію, треба в папці програми відкрити файл інсталяції. Зазвичай він має назву **Setup.exe** або **Install.exe** (для Windows), **INSTALL.sh** або файли з розширенням **deb** (для Linux). В процесі інсталяції потрібно ознайомитися з ліцензійною угодою, відповісти на питання щодо встановлення. Можна вибрати варіант установки програми повний (з усім набором можливостей, файли займають багато місця), типовий (займає менше місця) або

вибірковий (custom - користувач сам відбирає компоненти).

Під час інсталяції відбувається копіювання всіх або окремих складових програми на жорсткий диск, вносяться необхідні записи до системних файлів, створюються команди в головному меню тощо. Команда для запуску програми буде включена:

- для Windows — до меню Пуск → Усі програми;
- для Linux Ubuntu — до Панелі запуску та до Центру програмного забезпечення.

Деінсталяція — видалення встановлених програм з комп'ютера. Інсталювати та деінсталювати програми може тільки користувач з правами адміністратора. Під час деінсталяції також вносяться зміни до системних файлів, тому не можна просто вилучити файли (папки) програми з комп'ютера. Потрібно скористатися програмою деінсталяції конкретної програми або системною утилітою для видалення програм:

- для Windows — у вікні Програми та компоненти (Пуск → Панель керування → Програми та компоненти);
- для Linux Ubuntu — у вікні Центру програмного забезпечення (Панель запуску → Центр програмного забезпечення).

Деякі комп'ютерні програми написані таким чином, що встановлюються простим копіюванням своїх файлів в потрібне місце, а самого процесу установки як такого немає. Про такі програми кажуть, що вони **не вимагають установки**.

Сумісність програмного забезпечення

Операційні системи можуть значно відрізнятися одна від одної, тому здебільшого програма, розроблена для однієї ОС (наприклад Windows 10), не працюватиме з іншою ОС (наприклад Linux). У таких випадках кажуть про несумісність програми і ОС.

Для налаштування сумісності програми з різними версіями ОС Windows іноді достатньо вибрати в контекстному меню команду Властивості → Сумісність та потрібну версію ОС.

Перед тим, як купити або встановити програму, слід обов'язково звернути увагу на вимоги до комп'ютера та ОС.

Перегляньте відео за посиланням:

https://youtu.be/fN_D1vsNKRw

Завдання

- перегляньте список встановлених на вашому комп'ютері програм, визначте, яку роль виконує кожна з них.
- складіть список з 5, на вашу думку, корисних утиліт і надішліть на HUMAN або на електронну пошту nataliartemiuk.55@gmail.com